

**Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
Інститут міжнародних відносин
Центр досконалості Жана Моне**

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

О. І. ШНИРКОВ

**БРЕКСІТ ЯК ДУАЛІСТИЧНА ФОРМА
ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА
ДЕЗІНТЕГРАЦІЇ МІЖ ЄС ТА
ВЕЛИКОБРИТАНІЄЮ**

**Матеріали конференцій
2019**

**Taras Shevchenko National University of Kyiv
Institute of International Relations
Jean Monnet Centre of Excellence**

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Olexandr Shnyrkov

**BREXIT AS A DUALISTIC FORM OF
ECONOMIC INTEGRATION AND
DISINTEGRATION
BETWEEN THE EU AND THE UK**

**Conference Proceedings
2019**

Примітка:

Публікацію підготовлено академічним координатором Центру досконалості Жана Моне, завідувачем кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин, д.е.н., проф. О. І. Шнирковим.

Доповідь на Міжнародній науково-практичній конференції «Еволюція Європейського Союзу: основні виклики сучасності та перспективи» (Київ, 3 грудня 2019 р.)

Note:

The publication is prepared by the Academic Coordinator of the Jean Monnet Centre of Excellence, Head of the Chair of World Economy and International Economic Relations, Dr. of Sc. (Ec.), Prof. Olexandr Shnyrkov.

Report at the International Scientific and Practical Conference «The Evolution of the European Union: the main contemporary challenges and the perspective» (Kyiv, December 3, 2019).

За підтримки програми Еразмус+ Європейського Союзу в межах проекту Центру досконалості Жана Моне № 611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE «Поглиблений розвиток європейських студій в Україні: міждисциплінарний підхід».

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, яка тут міститься.

With the support of the Erasmus+ Program of the European Union within the Jean Monnet Centre of Excellence project № 611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE «Advancing European Studies in Ukraine: Interdisciplinary Approach».

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Погоджена у жовтні 2019р. представниками ЄС та Великобританії угода про Брексіт є результатом пошуку компромісів, і тому її зміст не є однозначний з точки зору визначення характеру економічної інтеграції та дезінтеграції двох сторін (1).

По-перше, Великобританія формально залишає митний союз ЄС, що є ознакою економічної дезінтеграції. Де-юре митний кордон встановлюється між Північною Ірландією та Республікою Ірландія, однак де-факто – між Великобританією та островом Ірландія з пунктами входу та перевірки товарів у Північну Ірландію. Фізичні пункти митної інфраструктури між Північною Ірландією та Республікою Ірландія відсутні. Пункти входу та перевірки товарів контролюються представниками Великобританії, але ЄС має право мати своїх офіційних представників, які можуть вимагати додатковий митний контроль в окремих випадках від представників Великобританії на цих пунктах. При цьому товари з Великобританії до Північної Ірландії митом не обкладаються, але товари обкладаються митом, якщо існує ризик їх подальшого транспортування в ЄС. Таким чином формується гібридний митний союз між ЄС та, щонайменше, частиною Великобританії.

По-друге, Спільний комітет визначає обсяги державної допомоги північноірландським фермерам Урядом Великобританії на основі сучасних обсягів допомоги, яку вони отримують у межах Спільної сільськогосподарської політики ЄС. ЄС, таким чином, зберігає можливість впливу на кількісні параметри державної допомоги в аграрному секторі Північної Ірландії, отже окремі елементи комунітарної політики ЄС в цій сфері зберігаються і в частині Великобританії. Це, у свою чергу, впливатиме на таку допомогу і в інших частинах Великобританії, оскільки обмеження на торгівлю між Північною Ірландією та рештою Великобританії, звичайно, не встановлюються.

По-третє, Північна Ірландія та Республіка Ірландія у межах острова формують «регуляторну зону острову», яка передбачає розвиток технічних та фітосанітарних вимог на основі правил Єдиного ринку ЄС. Але єдині технічні та фітосанітарні вимоги є одними з основних характеристик Єдиного внутрішнього ринку ЄС.

По-четверте, податок на додану вартість у Північній Ірландії буде взиматися лише на товари (але не на послуги) за правилами ЄС, що також містить можливість диференціації податкового середовища Великобританії, однак не віддаляє його суттєво від правил Союзу.

По-п'яте, досягнуті домовленості мають постійно підтверджуватися Асамблеєю Північної Ірландії, яка голосуватиме перший раз за збереження відповідного економічного режиму у 2025р. (проста більшість - на 4 роки, перехресна підтримка спільнот – на 8 років (більше 50% юніоністів та націоналістів або більше 40% від кожної партії та 60% всіх членів Асамблеї)). Це також свідчить про дуалістичний та компромісний характер домовленостей, який передбачає можливість їх перегляду та є іншою формулою “backstop plan”, який, у свою чергу, формально скасовується.

По-шосте, у політичній декларації, яка, однак, не має зобов'язуючого характеру, ЄС та Великобританія домовились у майбутньому створити зону вільної торгівлі. Вихід Великобританії з економічного союзу, спільного ринку, митного союзу ЄС створює нові можливості до переходу до іншої форми економічної інтеграції між ними – зони вільної торгівлі, диференціація змісту якої у сучасних міжнародних економічних відносинах є значною. Крім того, Великобританія та ЄС погодилися підтримувати високі стандарти у сфері державної допомоги, конкуренції, соціальних стандартів та зайнятості, захисту довкілля, зміни клімату та інших відповідних сферах («level playing field»), що, в принципі, не повинно призвести до значної диференціації внутрішнього економічного середовища двох сторін.

Таким чином, модель Брексіту, про яку домовлено у жовтні 2019 р., не є формою повної та жорсткої дезінтеграції Великобританії з ЄС. Фактично вона передбачає формування гібридного митного союзу ЄС та частини Великобританії з окремими елементами спільного ринку та економічного союзу та зберігає передумови можливого відновлення процесів двосторонньої економічної інтеграції, але на більш низькому рівні.

Full text of the latest Brexit deal

<<https://edition.cnn.com/2019/10/17/uk/brexit-deal-full-text-gbr-intl/index.html>>